

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

8. előadás:

A szabályozás gyakorlata
az Európai Unióban

Jogi intézményi háttér

Jogszabályok

- EU joganyag (*aquis*)
- magyar joganyag
 - ◆ Nem lehet ellentétes a kötelező EU jogszabályok rendelkezéseivel
 - ◆ Lásd következő előadás anyagát

Intézményi háttér

- ellenőrző szervek, hatóságok
- támogatási alapok
- stb.

EU jogszabályok

(1) Az EU elsődleges joga

- a közösségek alapító szerződése,
- azok módosításai (pl. Maastricht-i Egyezmény),
- csatlakozási szerződések

(2) Az EU másodlagos joga

- kötelező érvényűek (3 féle: *lásd később*)
- nem kötelezőek (2 féle: ajánlás és vélemény)

EU intézmények

Döntéshozó szervezetek

- Parlament (választott képviselők)
- Tanács [*Council*] (tagállamok képviselete)
- Bizottság [*Commission*] (az EU „kormánya”)

EU kötelező másodlagos jogszabályai

- **rendelet (*regulation*)**

a tagállamok közreműködését nem igénylő, azonnal, teljességében hatályos

- **irányelv (*directive*)**

a cél mindenkire kötelező, de a végrehajtás módja a hazai jogszabályalkotáson múlik

- **határozat (*decision*)**

csak a „címezettek” vonatkozik

EU hulladékös jogszabályainak jellemzése

- A) A szabályozás mely hulladékgazdálkodási területeket érinti?
- B) Mi a szabályozás célja?
- C) Milyen szabályzóeszközöket használ az EU?

Célok: EU stratégiák

2020: *Circular Economy Action Plan*

- jogszabályi és jogi eszközök vegyesen
- kapcsolódik az EU *Green Deal* programjához
- célja 10 év alatt megduplázni az anyaghasznosítást
- fókuszterületek: fenntartható terméktervezés, a fogyasztók tájékozottságának és lehetőségeinek (pl. „*right to repair*”) bővítése, hulladékszegény termelési technológiák.
- *European Circular Dataspace*: a digitális technikák alkalmazása a fenntartható anyaghasználat érdekében (pl. Digitális termék útlevel)

Az EU környezetpolitikai historikus céljai – a hulladékgazdálkodás mint prioritás

Az EU hatodik környezeti akcióprogramja
(**2002-2012**):

- Négy kiemelt terület, ezek egyike a „természeti erőforrások és hulladékok”
- Megvalósítandó célok:
 - Jobb erőforrás-hatékonyság
 - Fenntartható termelési és fogyasztási modellek kialakítása
 - Az erőforrások felhasználása nem lépi túl a természeti tőke kapacitását

Az EU-szabályozás „klasszikus” hármas célrendszere

- Megelőzés: a hulladékképződés növekedésének „leválasztása” a gazdasági növekedésről (mennyiség csökkentése) – kevesebb veszélyes hulladék
- Újrahasznosítás: egyes hulladéktípusoknál jelentős hasznosítási arány elérése
- Az ártalmatlanítás minőségének javítása: minőségi követelmények a lerakás és az égetés esetében – a monitoring fejlesztése

Hulladékgazdálkodási szabályozás

Egyszerre – hierarchikus rendben –
érvényesülő EU és hazai szabályok
2020 elején mintegy 75 hulladék-
gazdálkodási tárgyú másodlagos
jogszabály volt hatályban az EU-ban

Megtalálhatók itt:

<http://eur-lex.europa.eu>

EU szabályozási területei 1-2.

1) Általános rendelkezések

- Irányelv a hulladékokról (2008/98/EC)
 - ◆ Új jogszabály – 2008. november 19-én fogadták el, rendelkezéseit 2010. december 12-étől kell alkalmazni
 - ◆ Ebbe az új irányelvbe épült be a korábbi veszélyes hull.ról szóló irányelv (ex-91/689/EEC) is
- Szállításra vonatkozó szabályozás (No. 1013/2006/EC és 97/640/EC)

2) Az ártalmatlanításra vonatkozó rendelkezések

- Hulladéklerakás (1999/31/EC)
- Hulladékégetés (2010/75/EU – *on industrial emissions*)

EU szabályozási területei 3.

3) Hulladékfajták szerinti rendelkezések

a) veszélyességük miatt

- Hulladék olajok (75/439/EEC) – 2010. dec. 12-ig
 - ◆ Ez volt az első EU-s hulladékos jogszabály, 2008 végén „beépült” az új hulladék keretirányelvbe (2008/98/EK)
- PCB/PCT ártalmatlanítás (96/59/EC)

b) hasznosításuk elősegítése érdekében

- Csomagolási hulladékok (94/62/EC)
- Hulladékká vált gépjárművek (2000/53/EC)
- Elektromos és elektronikai termékek hulladékai (2012/19/EU)
- Elemek és akkumulátorok (2006/66/EC)
- Egyes műanyagok (2019/904/EU)

EU szabályozási területei 4-5.

4) A megelőzést segítő szabályok

- Egyes egyszer használatos műanyagok használatának korlátozása (2019/904/EU)
- A vámkezelés és a kereskedelem ügyintézésének papírmentesítése (70/2008/EC)

5) Eljárási szabályok és kiegészítő rendelkezések

- Hulladéklisták
- Jelentési kötelezettségek, statisztikák
- Derogációk

Példa szabályozási követelményre – csomagolóanyag hasznosítási célok

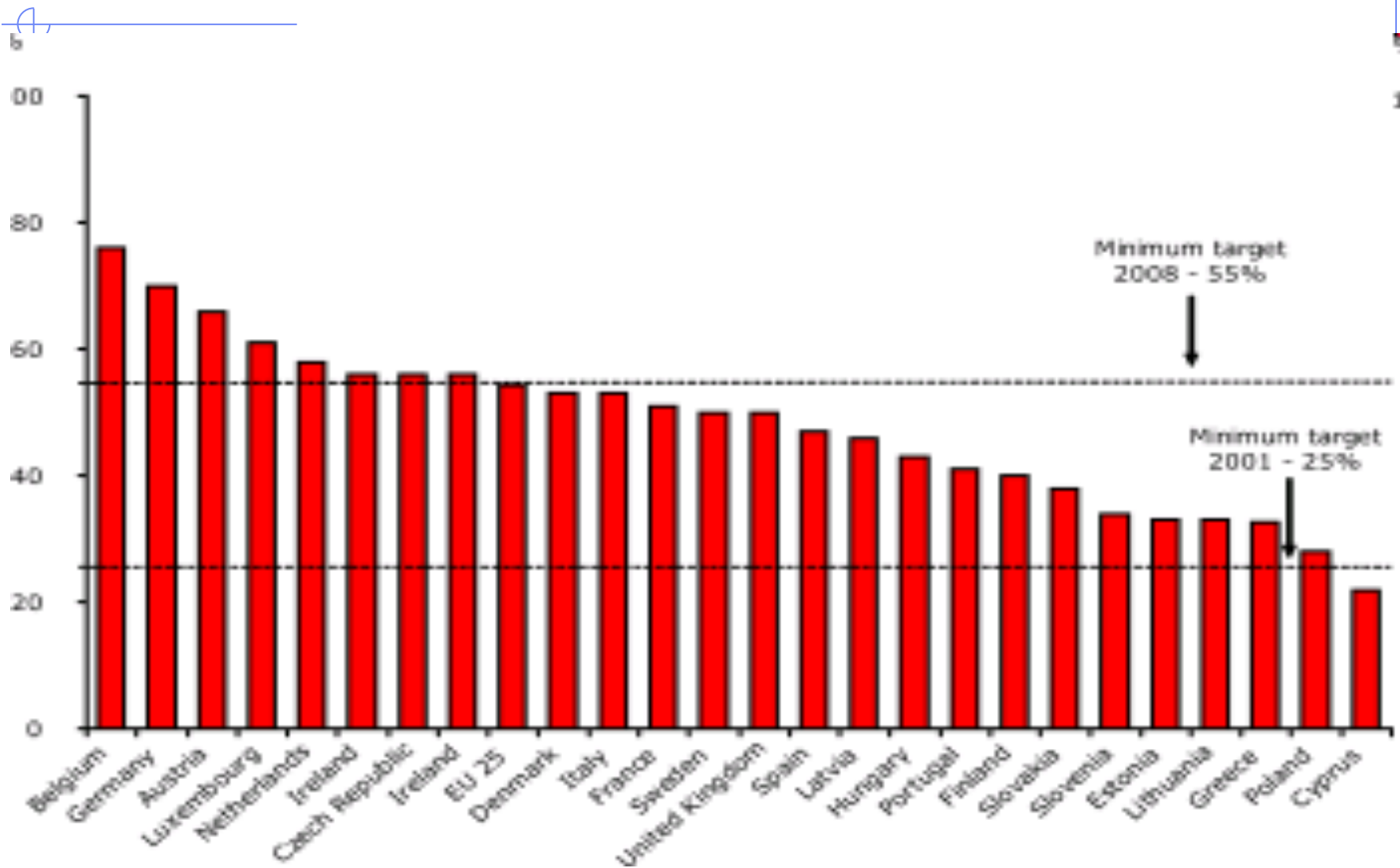
Csomagolóanyagokra vonatkozóak (arhív):

By weight	Targets in 94/62/EC	Targets in 2004/12/EC
Overall recovery target	Min. 50 %, max. 65 %	Min. 60 %
Overall recycling target	Min. 25 %, max. 45 %	Min. 55 %, max. 80 %
Date to achieve targets	30 June 2001	31 December 2008

2020-ra érvényes célok (jelen):

- papír, fém, műanyag, üveg – átlagosan 50%-os hasznosítás 2020-ig;
- építési, bontási hulladékok – 70% 2020-ig

A csomagolási hulladékok hasznosítási helyzete 2004-ben

A csomagolási hulladékok hasznosítási helyzete 2017-ben – csak MŰANYAG

* 2016 data instead of 2017

Hulladékgazdálkodási eszközök aránya az EU települési hulladékai esetén (2018)

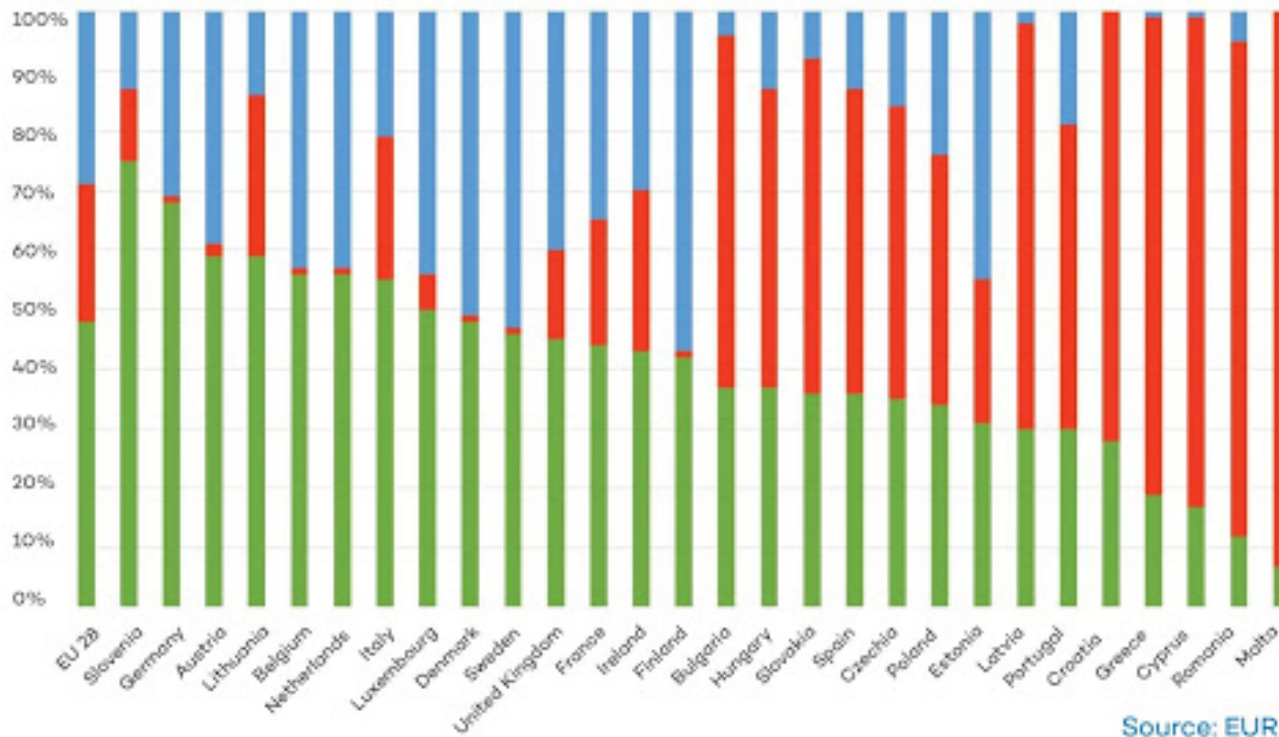
2018

EU-28:

**48%
Recycling**

**29%
Waste-to-
Energy**

**23%
Landfills**

Source: EUROSTAT

Szabályzóeszközök az EU-ban

A közvetlen előírások kizárólagosak

- Engedélyezési eljárások
- Technológiai előírások
- Határértékek (%-os követelmények)

Gazdasági szabályzóeszközök nem kerültek alkalmazásra

Megjegyzés: Ez az értékelés az EU jogszabályaiban kötelezően előírt szabályzókra vonatkozik. Természetesen ettől az egyes tagállamok alkalmazhatnak (ahogyan alkalmaznak is) gazdasági ösztönző eszközöket (pl. Nagy-Britanniában lerakódíjat).

Aktuális irodalmak (2020. április) – kattints és olvass!

<https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20180328STO00751/hulladekkezeles-az-eu-ban-trendek-es-statisztikak-infografika>

<https://www.eea.europa.eu/themes/waste/waste-management/reducing-loss-of-resources-from>

<https://www.eea.europa.eu/themes/waste/waste-management/municipal-waste-management-across-european-countries>

<https://ec.europa.eu/environment/waste/index.htm>

Minden hulladékös EU-jogszabály egy helyen:

https://eur-lex.europa.eu/search.html?CC_1_CODED=15&CC_4_CODED=15103030&name=browse-by:consleg-in-force&CC_2_CODED=1510&displayProfile=allConsDocProfile&qid=1588066324334&CC_3_CODED=151030&type=named